

TIRINGER ALBUM

(Az építész szemével)

Az eredeti elképzelések szerint a laudáció az elmaradt könyvbemutatón hangzott volna el, amely az ismert járványügyi rendelkezések miatt elmaradt. Kezdetben nehezen indult a gondolatok kifejtése, mivel a könyv nyomtatás alatt állt, s így csak elektronikusan olvastam, „lapozgattam”. A halasztás következtében kívárhattam az album nyomtatását, s így már könnyebb volt a kezdés a „nagybetűs” TIRINGER ALBUM birtokában.

Teljesen más hatások és impressziók fogalmazódnak meg bennem úgy, hogy asztalomon itt fekszik a gyönyörű könyv, amelynek „külcsínje, és belbecse” harmonikus, s így minden tekintetben figyelemre, valamint dicséretre méltó! Ajánlásom a külső és belső megjelenés értékelésével kezdeném. Jó érzés kézbe venni és lapozgatni! A formátum, a visszafogott fényességű papír, az elegáns, figyelmet felkeltő borító, a könnyen kezelhető lapozgatás biztosítása mind-mind előrevetíti az értékes belső tartalmat.

Benedek György munkája az arculat koncepciójának kialakítása és művészeti szerkesztése terén kitűnőnek minősíthető. A kitűnő jelző tőlem abból származik, hogy véleményem szerint szakított az általam ismert, hasonló tematikájú albumok tradicionális elveivel. A képek és a szövegmezők egyedi tördelése folyamatosan inspirálja a következő lapokra való továbbhaladást, s így fenntartja az érdeklődő figyelmet.

A Kriston Vízi József által megfogalmazott szerkesztői beköszöntő beágyazza szeretett városunk jelenkori köztudatába, hogy miért fontos a múltban élt, általa „kovász embernek” nevezett jeles városépítő, és alkotó emberek példaértékű életének megismerése. A beköszöntő ismerteti a könyv ötletének fogantatását, röviden felvázolva azt is, hogy milyen nemes és áldozatos munkát végeztek a közreműködők. Gondolom, hogy közülük kiemelést érdemelnek azok a facebook csoportok is, amelyek Kecskemét múltjának ápolását és jelenének jobbítását tűzték ki célul. Minden bizonnyal azon az úton járnak, amelyet Granasztói Pál építész-író fogalmazott meg imígyen:

„Hagyomány nélkül nincs modernség sem, olyan helyen, amelynek múltja van!”

Az előszót Dömötör Tibor Attila prezentálja, amely, mint egy ízelítő-kedvcsináló, inspiráló tartalomjegyzék ahhoz, hogy mielőbb kezdődjék a részletes ismertetés, szöveges és képi formában egyaránt.

A szerkesztés igen fontos tartópillére az életutakat és életműveket bemutató albumoknak. A Tiringner album erős tartópilléreken nyugszik Kriston Vízi József munkája révén. A legerősebb pillér az, hogy Dr. Bánszky Pál tanulmánya adja az autentikus tartalmat Tiringner Ferencz életművének bemutatásához.

Dr. Bánszky Pál kutatásokon alapuló tanulmányáról csak felsőfokú dicséretekkel lehet nyilatkozni, így most ezt teszem. Nagy tisztelettel gondolok vissza személyes kapcsolatunkra, arra az időre, amikor felhívta a figyelmemet a városban fellelhető Tiringner művekre (1984). Segítette azon ötletem megvalósulását, hogy a kibontott, ún. Fürdő kapu beépüljön a Három Gúnár kerítésébe.

Tiringner Ferenczről alkotott építészeti véleményem a könyv kapcsán jelentősen gazdagodott, hiszen az életút és az alkotások bemutatása egyértelműen bizonyítja azt, hogy szakmájának igazi, kiemelkedő művésze volt. Nem csak a művészi produkcióját csodálom, hanem azt a tudatos tanulást és felkészülést arra az életútra, amelyet valószínű, hogy megfogalmazott önmagának már fiatal korában. Ismert egy elhíresült angol kifejezés (self made man), amely magyarul így hangzik: maga csinálta ember. Számomra ő egy tudatos, maga csinálta ember volt. Tudatossága révén sugározhatott belőle egy olyan szellemi magatartás, amely példaként szolgálhatott tanítványainak és az alkotásait befogadóknak egyaránt. Kiegészítem azzal, hogy példamutatása a ma emberének is iránytűként szolgálhat. A korabeli, mesterségbeli elnevezés, a „műlakatos” utal arra, hogy a lakatos szakmát bizonyos szint felett művelő mesterek művészi színvonalú munkáikkal kerülhettek a műlakatosok közé. Egészen biztos, hogy csak kevesen voltak olyan kiemelkedő egyéniségek, mint Tiringner Ferencz, aki kisugárzó szellemiségével is reprezentálta a műlakatos szakmát.

Le Corbusier világhírű építész megfogalmazott egy mondatot arra a kérdésre, hogy mi az építészet. Az építészet helyére behelyettesítem a műlakatosságot, s így talán érthető lesz, hogy miként értékelem a kiemelkedő, igazi műlakatost.

„A műlakatosság szellemi magatartás, nem csak szakma dolga!”

A szellemi magatartás és szakmai tudás kevés lenne ahhoz, hogy művésznek nevezzünk egy kiváló mestert. Tiringner Ferencz rendelkezett azzal a talentummal, hogy bátran nevezhetjük művésznek, mivel három dimenzióban alkotó szobrászművészként is értékelhetjük munkáit. Sokkal nehezebb technikai körülmények között alkotott, mint a szobrászok. Az izzó acél formálása igen nehéz és veszélyes is egyben, amely nagyon nehezíti a művészi formálást.

Leányának visszaemlékezése szerint mindkét kezével kiválóan rajzolt, így bátran feltételezhető az is, hogy jó rajzkészséggel is megáldotta az élet. Műhelyének leírása alapján az épületben rajzterem is volt. A könyvben olvasható, hogy

építészek és festőművészek 2 dimenziós rajzokon vázolták elképzeléseiket, amelyeket Tiringer Ferencz 3 dimenzióban szobrászként keltett életre.

Műlakatosi, művészi tehetségét igazolja az is, hogy munkássága során nagyon jól alkalmazkodott a különböző divatosnak nevezhető művészeti irányzatokhoz. Tanulmányai és szakmai pályafutásának kezdetén, ha szabad így jellemezni, akkor „mindenevő” volt, mivel mestereinek és a kereslet követelményeinek megfelelően minden megbízást az igények szerint teljesített, egyéni stílusát kevésbé formálhatta. Első nagy kecskeméti munkájánál teljesen más formavilágban kellett bizonyítania. Mende Valér építész-grafikus rajzai alapján készítette az Újkollégium szecessziós lakatos alkotásait. A szecessziós „kirándulás” utáni munkáira a művészettörténészek véleménye szerint a neobarokk stílus a jellemző. Építészként és az épületek belső tereinek formálójaként úgy érzem, hogy ha egy korban alkotunk, akkor egészen biztosan alkotótársaként sokszor kértem volna művészi segítségét.

Végezetül kiemelném egy nagyon szimpatikus tulajdonságát, melynek révén a kecskemétiak tiszteletét és szeretetét kivívta a múltban és a jelenben egyaránt. Letelepülése után egész életében ragaszkodott Kecskeméthez, annak ellenére, hogy ismertté válásával minden bizonnyal számtalan kedvezőbb lehetősége adódott volna. Maradt, s számomra igazi lokálpatrióta ikonná vált a Kecskemétről Európa-hírűvé vált műlakatos művész. Lehetséges, hogy ugyanazt az életszemléletet vallotta, mint Tamási Áron, aki szerint: „Azért vagyunk a világon, hogy valahol otthon legyünk benne.” Ő itthon, otthon volt Kecskeméten.

Dr. Farkas Gábor
építész